

NGAMCIMI DHE BULIZMI ME BAZË HOMOFOBINË

(Për shkaqe bazuar tek orientimi seksual dhe identiteti gjinor)

“Gjatë shkollës kam vuajtur shumë bulizëm. Ofendimet kanë qenë nga më të ndryshmet, sepse rrija më shumë me vajzat dhe në shtëpi kisha dy motra. Një herë, në klasë të katërt, teksa shkoja në tualet, disa djem më thanë: tualeti i vajzave është andej! Gjatë pushimit rrija vetëm me vajzat. Kur vura një vath në vesh shokët e klasës më rrahën. Sharrjet të tipit pederast, femër, shko në shtëpi ishin të shpeshta. Vetëm në gjimnaz, fillova të pranoj veten dhe të ndihem më mirë me orientimin tim.” D.M, Mashkull, 19 vjeç Tiranë.

Ngacmimi është një gjë e tmerrshme, përvojë e frikshme në çdo fazë të jetës, por për të rinjtë përvoja e ngacmimit homofobik, sidomos në një fazë të pambrojtur në jetën e tyre, mund të jenë katastrofike, duke çuar në ndjenja të izolimit, frikës dhe vetë-fajësimit.

Për shumë njerëz të rinj, vitet e adoleshencës janë një kohë e kënaqësisë dhe përvojave të reja me fillimin e pubertetit, ndryshimin e shkollave dhe rritjen e paravarësisë. Për shumë, rritja e vetdijes mbi seksualitetin dhe rritja vetëdijes mbi orientimin seksual mund të jetë pjesë e përvojës normale të rritjes.

Gjithësesi orientimi seksual, pavarësisht nëse një person i ri është heteroseksual apo gei, lesbike ose biseksuale, është një kohë kur identitetet janë formuar dhe miqësitë dhe shkalla e pranimit të bashkëmoshatarëve janë lart në axhendë. Për disa, pranimi i identitetit dhe orientimin seksual mund të ngrëjë pikëpyetje, por është shpesh kjo pikëpyetje apo mospranimi i të tjerëve që krijon sfidën më të madhe për të rinjtë.

Homofobia është ngacmimi ose trajtimi i dëmshëm i lezbikeve, geive, biseksualëve dhe transgjinorëve (LGBT) dhe personave të perceptuar si të tillë. Homofobia mund të ndodhë në çdo mjedis dhe mund të jetë një tipar i shquar i jetës së një personi të ri sidomos nëse kjo ndodh brenda mjedisit shkollor.

Homofobia përfshin një gamë të ndjenjave dhe sjelljeve, të cilat janë bërë shpesh të qarta për personin e ri, nga sikleti dhe frika, deri tek neveria, urrejtja dhe dhuna. Ajo mund të shfaqet në mënyra të ndryshme, nga homofobia personale e përbërë nga bindjet dhe paragjykimet personale të një personi deri tek homofobia institucionale dhe kulturore e cila i referohet vlerave shoqërore dhe "normave", ku heteroseksualizmi privilegohet mbi të gjitha format e tjera të shprehjes gjinore dhe orientimit seksual.

Studentët gay dhe lezbike shpesh ndihen të padukshëm në shkollat e tyre. Padukshmëria tyre përforcohet në mënyrë tipike nga pranimi i përgjithshëm i sjelljeve

heteroseksuale në mjedisin e tyre, e cila i bën që të rinjtë homoseksualë dhe lezbike të ndjehen të padukshme, pa mbështetje dhe të izoluar.

Pa mbështetjen e duhur, një person i ri mund të përballet me një breshëri të përditshme të komenteve homofobike, të cilat mund të çojnë në braktisjen e shkollës, izolim, dhunë, përdorim të alkoolit dhe të drogës. Për fat të keq për disa, përvojat e hershme mund të çojnë në pasoja shumë afatgjata të tilla si depresioni, vetëvrasja dhe jeta në rrugë.

Sa i zakonshëm është ngacmimi dhe bulizmi mbi bazë homofobinë?

Ndonëse në Shqipëri ka patur progres të ndjeshëm gjatë viteve të fundit në raport me rritjen e sensibilizimit mbi të drejtat e komunitetit LGBT, realiteti kulturor, tradita patriarkale dhe paragjykimet bëjnë që shumë të rinj LGBT ose të perceptuar si të tillë të bëhen viktimë të një bulizmi të vazhdueshëm nga bashkëmoshatarët e tyre, mësuesit apo edhe të afërmit.

“Që në shkollën fillore kam vuajtur bulizmin, sidomos nga djemtë. Cdo ditë shkoja në shkollë me frikën se djemtë do më ngacmonin, do më thërrisnin pederast, froço etj. Më shumë kam vuajtur nga mësuesja e anglishtes e cila më fliste me kunjë ditën kur Klodi i Big Brother u deklarua. Një ditë, një grup prej rreth 15 djemsh, më rrahën duke më bërë lojën e shkrepes më të shkurtër. Një ditë më hodhën spermën e një djali në flokë”. M. Djalë, 20 vjeç, Vlorë.

Ndërkohë, një studim i realizuar në periudhën Shtator-Nëntor 2011 nga Fondacioni gjerman “Friedrich Ebert” në vend me fokus rininë shqiptare, tregon se 50% e të rinjve, nga të cilët 67% meshkuj dhe 46% femra, nuk do të pranon fqinjësi me një çift homoseksual, duke treguar një nivel të lartë paragjykimi dhe mospranimi ndaj këtij komuniteti. Të rinjë në fshatra janë më paragjykes se sa të rinjtë në qytet, ndërsa femrat rezultojnë të jenë më tolerante ose indiferente nga fqinjësia me një çift homoseksualësh.¹

Shenjat për të shikuar për sjellje homofobike përfshijnë:

- Dhuna verbale ose fizike, duke përfshirë dhunën seksuale;
- Komentet nënçmuese, sharjet, fyerjet, shakatë apo kërcënime rreth orientimit seksual ose praktikës seksuale;

¹ http://ëëë.fes.org.al/index.php?option=com_content&vieë=article&id=90:publikime-2012&catid=5:botime

- Detyrimi i njerëzve për të zbuluar ose fshehur orientimin e tyre seksual dhe identitetin gjinor;
- Kur lidhet orientimi seksual LGBT me pedofilinë (abuzimin seksual të fëmijës);
- Kur akuzohen persona LGBT për "rekrutimin" e personave të tjerë për t'u bashkuar me orientimin e tyre seksual;
- Njoftime, postera, mesazhe ose grafite homofobike;
- Refuzimi nga miqtë apo anëtarët e familjes për shkak të orientimit të tyre seksual dhe identitetit gjinor;
- Sjellja kur orientimi seksual paraqitet se është vetëm një lidhje seksuale ose një "zgjedhje e mënyrës së të jetuarit";
- Trajtimi i orientimit seksual apo identitetit gjinor të personave LGBT si më pak të vlefshme sesa ato të heteroseksualëve;
- Sjellja sikur të gjithë personat LGBT kanë HIV/AIDS ose janë përgjegjës për përhapjen e saj.

Këshilla se si të merremi me këtë çështje.

Ashtu si për shumë vështirësi, edhe në këtë rast, nuk ka përgjigje magjike. Për shumë njerëz të rinj, të cilët së pari bëhen të vetëdijshëm se ata janë gay ose lezbike, mund të duan të flasin me dikë, që i dëgjon dhe i pranon ashtu si janë. Nëse personi është në fazën e hershme të marrëdhënies me seksualitetin e tij/saj, ose dëshiron të rrëfejë përvojën e tij për të qenë gei apo lezbike, ajo që ai/ajo do më së shumti është që dikush ta dëgjojë dhe të pranojë ashtu si është.

Për të rinjtë, të cilët përjetojnë bulizëm dhe/ose ngacmim mbi baza homofobike, është e rëndësishme që të tjerët, sidomos prindërit dhe kujdestarët, të jenë atje për të dëgjuar, për të besuar dhe për të ndihmuar personin që të kuptojë se bulizmi dhe ngacmimi nuk është për faj të tyre. Është e rëndësishme t'i lihet kohë të riut për të shqyrtuar gjendjen, mundësitë dhe ndjenjat e tij për atë që po ndodh.

Të rinjtë duhet të jenë pjesë e planit për të ndaluar bulizimin dhe ngacmimin, duke iu dhënë atyre kohë për të shqyrtuar se si ata do të donin të ndryshonin dhe bëheshin gjërat. Kjo mund t'i ndihmojë ata për t'i menduar gjërat me qartë.

Efektet e bulizmit dhe ngacmimit homofobik mund të jenë shkatërruese dhe shumica e të rinjve do të kërkojnë mbështetjen e prindërve dhe mësuesve. Efektet të tilla si stresi, ulja e aftësisë për t'u përqëndruar, përkeqësimi i rezultateve të shkollës, ankthi, humbja e besimit dhe mungesa e vetë-respektit, nuk mund të injorohen.

Ka një sërë shenjash që mund të paralajmërojnë dikë për faktin se një person i ri është duke u keqtrajtuar. Një humbje e oreksit apo e rregjimit të të ngrënit të zakonshëm, abuzimi me alkoolin ose substancat, sjelljet agresive, depresioni, sulmet e panikut apo përpjekje për vetvrasje, të gjithë këto mund të jenë shenja që nuk mund dhe nuk duhet

të injorohen. Është e rëndësishme të kujtoni që këto shenja mund të tregojnë vështirësitë e tjera që nuk janë të lidhura me bulizimin, kështu që vetëm duke folur me personin, ju do të merrni një pasqyrë të plotë të asaj që po ndodh

Marrja e mbështetjes

Një person i ri që është viktimë e bulizmit dhe ngacmimit mund të ketë nevojë për mbështetje profesionale apo këshillim, për të nxjerrë jashtë tij/saj ndjenjat negative dhe për të rindërtuar vetë-besimin. Prindërit dhe mësuesit shpesh kanë pyetje se ku mund të marrin mbështetje në lidhje me çështjet që kanë të bëjnë më bulizimin dhe ngacmimin për shkak të orientimit seksual dhe identitetit gjinor.

Mbështet të tjera në dispozicion përfshijnë:

- Shërbimi ALO 116 në dispozicion 24 orë në ditë. Telefono në çdo kohë numrin 116, nga celulari juaj ose numri fiks.
- Lexo www.alo116.al për detaje të mbështetjes në dispozicion për të rinjtë.
- Ambasada PINK/LGBT Pro Shqipëri, organizatë e cila punon për të drejtat e komunitetit LGBT në vend. www.pinkembassy.al, Email: info@pinkembassy.al, communitypink@gmail.com
- Grup në Facebook: <https://www.facebook.com/groups/pinkembassy>